

ASIGURAREA EGALITĂȚII DE GEN ÎN FUNCȚIA PUBLICĂ

Valeria GAMANJI

CZU: 35.08:305

adrianmarius71@gmail.com

This article briefly analyzes ensuring the principle of gender equality in the occupation of public positions. Are presented Legal provisions regarding ensuring gender equality in public office. It is emphasized that the empowerment of women and the promotion of gender equality are essential for accelerating sustainable development, for eliminating discriminatory practices in the public service, poverty and inequality, as well as ensuring the full and effective participation of women in decision-making processes.

Importanța strategică a asigurării egalității de gen în Republica Moldova decurge atât din angajamentele internaționale ale statului, cât și din nevoile naționale de consolidare a unei societăți echitabile în contextul dezvoltării sustenabile. Studiile de gen au dus la schimbări în societate și au contribuit la elaborarea unor politici sociale, care să faciliteze echilibrul în familie, în carieră, în societate și care oferă strategii pentru combaterea violenței casnice, hărțuirii sexuale, discriminării pe criterii de rasă, religie, vârstă etc [1].

În conformitate cu Constituția Republicii Moldova, toți cetățenii au dreptul de a participa la administrarea treburilor publice nemijlocit, precum și prin reprezentanții lor. Oricărui cetățean i se asigură, potrivit legii, accesul la o funcție publică [2].

Asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați, în contextul Legii cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați se realizează în următoarele domenii [3]:

1) domeniul public prin: accesul egal la ocuparea funcțiilor publice; activitatea electorală, a partidelor și a altor organizații social-politice; egalitatea de șanse în mass-media; 2) domeniul social-economic prin: accesul egal la angajare; cooperarea angajatorului cu angajații și cu reprezentanții sindicatelor; combaterea acțiunilor discriminatorii ale angajatorului; accesul egal la activitatea de întreprinzător; 3) în educație și sănătate, prin interzicerea oricărei forme de discriminare după criteriul de sex.

Funcția publică reprezintă ansamblul atribuțiilor și responsabilităților, stabilite în temeiul legii, în scopul exercitării prerogativelor de putere publică de către autoritățile și instituțiile publice [4].

Astfel, potrivit articolelor 28 și 29 din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public ocuparea funcției publice vacante sau temporar vacante se efectuează inclusiv prin concurs, iar concursul are la bază principiile competiției deschise, transparenței, competenței și meritelor profesionale, precum și *principiul egalității* accesului la funcțiile publice pentru fiecare cetățean.

Analiza asigurării egalității de gen în serviciul public demonstrează următoarea dinamică: pentru anul 2019 numărul femeilor în toate categoriile de funcții și posturi din administrația publică a constituit numai 45,2%, în anul 2020 – 46% și în 2021 – 47 la sută. Însă dacă analizăm distribuția pe gen în funcțiile publice, cu excepția funcțiilor publice cu statut special, vedem că aici majoritatea angajaților sunt femei (Tabelul 1). Funcțiile publice cu statut special sunt în mare parte „masculinizate”, corespunzând unor autorități de forță cum ar fi poliție, armată etc. și ale căror angajați sunt, în mare parte, bărbați.

Tabelul 1.

Distribuția pe gen în funcțiile publice.

Nr. d/o	Funcțiile publice	Unitatea de măsură	2019		2020		2021	
			femei	bărbați	femei	bărbați	femei	bărbați
1.	În total	Persoane %	17554 45,2	21247 54,8	18612 46	22125 54	20107 47	22463 53
2.	Fără statut special	Persoane %	10633 74,2	3702 25,8	11068 74	3980 26	11467 74	3938 26
3.	Cu statut special	Persoane %	6921 19,6	17545 80,4	7544 21	18145 79	8640 20	18525 80

Sursa: elaborat de autor în conformitate cu Rapoartele Cancelariei de stat pentru anii 2019-2021

În același timp, în funcțiile de execuție în administrația publică predomină femeile (Figura 1).

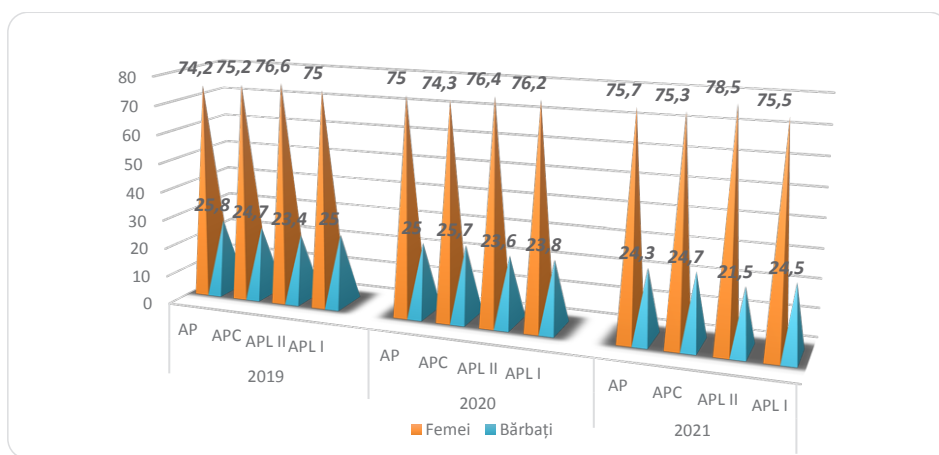

Figura 1. Distribuția pe gen în funcțiile de execuție (%).

Sursa: elaborat de autor în conformitate cu Rapoartele Cancelariei de stat pentru anii 2019-2021

Analiza datelor statistice dezagregate pe gen demonstrează că în funcții de conducere avem mai puțini bărbați (Figura 2)

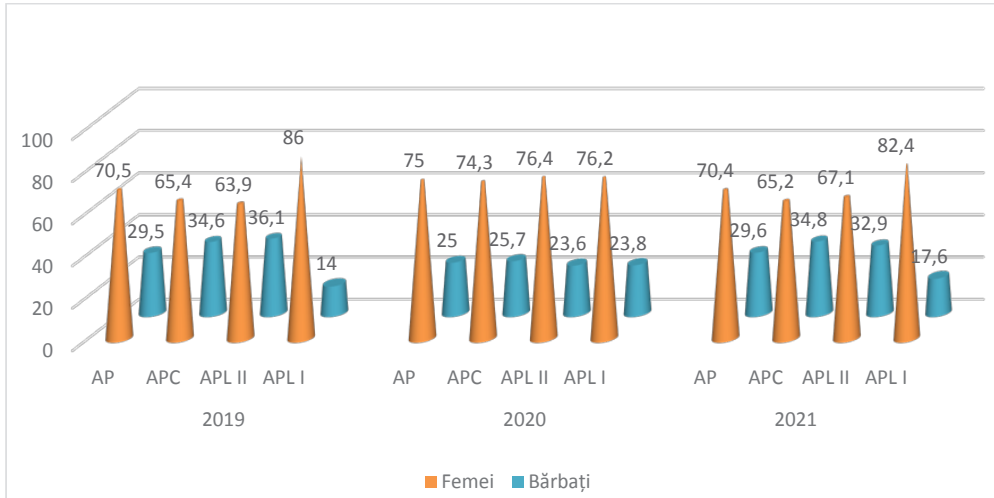

Figura 2. Distribuția pe gen în funcțiile de conducere (%).

Sursa: elaborat de autor în conformitate cu Rapoartele Cancelariei de stat pentru anii 2019-2021

În pozițiile de demnitate publică, femeile sunt mult mai slab reprezentate (Figura 3). Situația respectivă corespunde tendinței generale, reflectate de proporția bărbaților conducători de toate nivelurile, care este mai mare decât cea a femeilor.

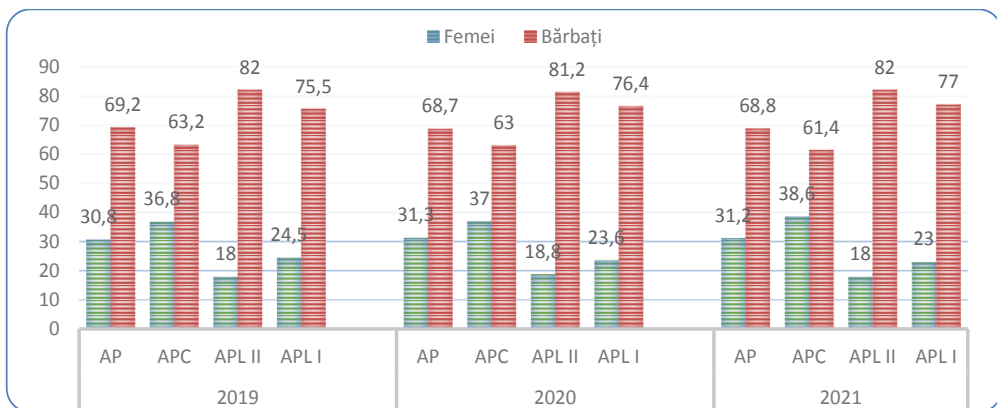

Figura 3. Ponderea femeilor în funcțiile de demnitate publică

Sursa: elaborat de autor în conformitate cu Rapoartele Cancelariei de stat pentru anii 2019-2021

Concluzionând, menționăm că în Republica Moldova, ca de altfel și în majoritatea țărilor lumii, femeile sunt subreprezentate în organele de conducere. Percepțiile și stereotipurile persistente în societate îngreunează procesul promovării femeilor.

Promovarea egalității de gen în funcțiile publice implică întreprinderea unor măsuri ce ar duce la diminuarea diferențelor de gen, cum ar fi:

- asigurarea ocupării tuturor categoriilor de vârstă a femeilor în funcțiile publice și combaterea tuturor formelor de discriminare;
- promovarea emancipării femeilor în viața politică;
- promovarea participării egale a femeilor și bărbaților la procesele decizionale la toate nivelurile și în toate sferele.

Referințe:

1. Baurcilulu A., Savca T., Egalitatea de gen. Note de curs pentru funcționarii publici și funcționarele publice. Chișinău, 2022. pp63-83.
2. Constituția Republicii Moldova (republicată). Monitorul Oficial al Republicii Moldova, Nr.78 art.140 din 29-03-2016 cu modificările ulterioare. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=128016&lang=ro#, (accesat 10.12.2022).
3. Lege cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați, nr. 5 din 09.02.2006. Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr.47-50 din 24.03.2006 cu modificările ulterioare, Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=107179&lang=ro#, (accesat 10.12.2022).
4. Legea nr.158 din 04.07.2008 privind funcția publică și statutul funcționarului public. Monitorul Oficial al Republicii Moldova, Nr.230-232 din 23-12-2008 cu modificările ulterioare. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=120077&lang=ro, (accesat 15.12.2022).
5. Lege cu privire la asigurarea egalității, nr. 121 din 25.05.2012. Monitorul Oficial al RM nr. 103 din 29.05.2012 cu modificările ulterioare, Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=106454&lang=ro, (accesat 10.12.2022).

Recomandat

Tatiana ȘAPTEFRAȚI, dr., conf. univ.